

**A Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakértői
értékelése az EFOP-1.5.1-17
"Végtelen lehetőség" program
2019. első negyedéves tevékenységéről**

**Készült az EFOP 1.4.1-15-2016-00001
"Integrált gyermekprogramok
szakmai támogatása"
projekt keretében**

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A Végtelen lehetőség projekt 2019. év első negyedéves tevékenységeinek áttekintése

Vezetői összefoglaló

Az öt járási projekt mindegyikének tekintetében elmondható, hogy a **megvalósító szervezetek** első évét alapvetően a **helyzetük megszilárdítása**, a **kapcsolataik kiépítése** és a **Jelenlét Pontok** kialakításának **megszervezése** töltötte ki. A program célja a járás egészére kiterjedő, az ott szegénységben élő közösségekre irányuló diagnózis alapú Jelenlét Program járási szintű kialakítása és végrehajtása, mely az egyes települések helyzetének javításán keresztül kezdődött meg.

A szolgáltatáshiányos településekre fókuszáló Jelenlét Pontok kialakítása mindenhol megtörtént, igaz egyes járásokban ezek egyelőre ideiglenes helyszínen működnek. A program keretében bevezetett **tevékenységek** kiépítése ugyan túlmutat ezeken a helyszíneken, de sok esetben a **közösségi jellegű programok szintjén megáll**, és leginkább a gyermekeken keresztül éri el a helyi felnőtt lakosságot is. Tapasztalataink alapján a megvalósítók egyelőre az egyes településekre irányuló tevékenységek biztosításánál, azok megalapozásánál tartanak, a járási szinten hatékony beavatkozásra képes tevékenységek és szolgáltatások kialakítása még várat magára. A családi mentorálási folyamatokra minden területen nagy hangsúlyt fektetnek a szakemberek, roma mediáció a Cigándi járásban valósult meg. A speciális helyzetekre (foglalkoztatás elősegítése, felnőtt lakosság képzésének előmozdítása) irányuló programok bevezetése fokozatos, amelyek megvalósulását nehezíti az egyes területekre nagymértékben jellemző **szakképzett munkaerő hiánya**, és a jogszabályok alapján kötelezően biztosítandó **alapszolgáltatások hiánya** is.

A **közlekedési nehézségek** minden járásra jellemzőek, függetlenül annak települési szerkezetétől, ennek kiküszöbölése a célcsoportok helyzetének javításához nélkülözhetetlen, de sok szempontból nagy feladat. Szinte mindegyik járásban problémát jelent, hogy az elmúlt évtizedekben a **közösségi élet szinterei eltűntek** a kisebb településeken élők életéből. Ezen nehézség ellenére a **célcsoport megnyerése** azokon a **településeken sikerült**, ahol a Jelenlét Pontok megkezdtek működésüket. Egyes esetekben (Magyon) véleményünk szerint nem megfelelő volt a közösségi terek településen belüli kiválasztása, így a célcsoport elérése kérdéses. A program megvalósítói a **hálózatosodás kiépítésénél** eltérő mértékben és minőségben tapasztalt **ellenállásokba ütköztek**. Sok esetben maguk a települések vezetői és a döntéshozásra érdemben hatók azok, akik nem együttműködőek.

Ezen program területére, járási és települési szinten is halmozódottan irányulnak fejlesztési célú programok, amelyek tevékenységei nem szabadna, hogy gyengítsék egymást. Az egyes projekteket megvalósítók kapcsolatfelvételének sikere sokszor a személyes kapcsolatrendszer meglétén múlik. Ennek ellenére az érintett járások mindegyikében futó kiemelt Gyerekesély Projekt megvalósítóival kivétel nélkül van valamilyen mértékű szakmai kapcsolat.

Az egyes szolgáltatási rendszerek anomáliáit (például a szolgáltatások rugalmatlan megszervezését, a szakterületek együttműködését) nehéz kiküszöbölni, a projekt megvalósítóinak erre nincs felhatalmazásuk. A program következő időszakában **nagy hangsúlyt kell fektetni** arra, hogy annak a

települési szinten már kiépített és működő elemei a kapcsolatrendszereken keresztül adaptálhatóak és alkalmasak legyenek a **járási szintű fejlesztések megfogalmazására és megvalósítására** is.

Bevezetés

Jelen összefoglaló a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vállalt feladatai alapján, az „Integrált Gyerekprogramok, valamint Járási felzárkózási fejlesztések szakmai támogatása” című kiemelt projekt jelenlegi helyzetét, annak tevékenységi területén 2019. március 31-ig lezajlott előrelépéseit mutatja be. Az összegzés alapját a projekt helyi, szakmai vezetőinek a Magyar Máltai Szeretetszolgálat számára készített negyedéves, írásos beszámolóí és a személyes találkozók tapasztalatai biztosították, melyeket a program követése során annak MMSZ és helyi szakmai vezetői személyes találkozásokon, konzultációkon és workshopokon osztottak meg egymással.

Általános tapasztalatok

Azon cél, hogy a térségi projektek vállalt tevékenységei összehangoltak legyenek, abban a szükségletekre leginkább reagáló fejlesztések úgy legyenek megtervezve, hogy azok a lehető legmagasabb színvonalon valósuljanak meg, hosszas előkészítő és megalapozó szakaszt vett igénybe minden érintett járásban. A projekt tervezése a megvalósítótól azt várja el, hogy annak sikeréhez a helyi szakemberek, döntéshozók és a lakosság együttműködésére is alapozhasson. Ezen **kölcsönös együttműködési hálózat kiépítése** biztosítéka annak, hogy a megfelelő információk birtokában újabb nézőpontok, szemléletek megismerése után az egész járás – egyes ellátások, szolgáltatások esetében akár a teljes megye – szintjén tudjanak közösen reagálni a szegénységben felmerülő szükségletek enyhítése, és a problémák megoldása érdekében.

A projekt megvalósítói szinte kivétel nélkül szembesültek azzal, hogy - a települési szintű szolgáltatáshiányok enyhítése után –, az ellátórendszer minden szereplőjét érintő **hálózati együttműködés kiépítése** nélkülözhetetlen ahhoz, hogy fenntartható megoldásokat lehessen kidolgozni a járások helyzetének javítására, és a különböző részterületeken jelentkező problémák enyhítésére.

A program célterülete az azt megvalósító öt járás gazdasági, infrastrukturális, társadalmi és munkaerő-piaci hátrányai a legnagyobb mértékű halmozódást mutatták fel akkor, amikor a kísérleti projekt megvalósítói, a különböző karitatív szervezetek megkezdték ott a munkát. Ez olyan, elsősorban a szegénységben élő népcsoportokra irányuló „**diagnózis alapú Jelenlét program**”, modellprogram végrehajtását jelenti, amely a járások és településeik helyzetének javításán keresztül adaptálható és alkalmas lesz a járasi szintű fejlesztések megfogalmazására és megvalósítására is. A program következő folyamatszakaszát jelentő **járasi szintű kiterjesztésben** komoly nehézséget okoz, hogy a megvalósítóknak meg kell küzdeniük a különböző hozzáállással kiépült, nem a szakmaiságra, hanem a rokonságra vagy barátságra épülő kapcsolatrendszerekkel és ellátórendszeri anomáliákkal is.

Az elmúlt időszakra a **programok megalapozása**, a **szakmai stábok felállítása** és a leginkább szolgáltatáshiányos településeken létrehozott **Jelenlét Pontok kialakítása** zajlott. Ezen helyszínek alkalmasak arra, hogy a folyamatos szakmai jelenlétnek, és a feltárt **hiányzó szolgáltatások** kompenzálására a szakmaközi és egyéb, a projekt sikeres kimentéhez nélkülözhetetlen

kapcsolatoknak is bázisa legyen. A járások eltérő földrajzi adottságai, településeinek szerkezete és a már kiépült ellátórendszerek feltérképezése alapján a Jelenlét Pontok és szolgáltatásaik - ugyan néhány esetben még ideiglenes helyszínen -, de kivétel nélkül elérhetőek már.

Általánosságban elmondható, hogy a projekt megvalósításához szükséges helyi **szakemberek elérése és bevonása nehézséget okozott**. A szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező munkaerő ritka ezekben a térségekben. A célterületekre irányuló egyéb projektek tekintetében is jellemző az, hogy a különböző munkakörökben foglalkoztatott szakemberek egyéb projektek megvalósításában is részt vesznek. Sajnos ezek a munkakör halmozódások túlterheltséghez vezetnek, ezért egy-két esettől eltekintve nehezítik a programok összehangolását és megvalósítását, holott a hálózatosodás kialakításában még erősítő szerepük is lehetne. Ezt azonban a programot kísérő karitatív szervezetek helyismerete és elismertsége, a célcsoportjaik és a helyi szakemberek bizalma kompenzálja.

Összefoglaló táblázat a Jelenlét Pontok kialakításáról, 2019. március 30-ig

Járás neve	Megvalósító neve	Működő Jelenlét Pontok	Jelenlét Pont működésének kezdete, jellemzői
Baktalórántházai járás	Baptista Szeretetszolgálat	Magy Rohod	2019. januártól működik 2019. januártól működik
Cigándi járás	Magyar Református Szeretetszolgálat	Bodroghalom Ricse	2019. februártól működik felújítás alatt áll az épület
Gönci járás	Magyar Ökumenikus Segélyszervezet	Vízsolly Boldogkőújfalu	saját tulajdonban kialakítás alatt
Kunhegyesi járás	Magyar Máltai Szeretetszolgálat	Tiszabő Tiszagyenda	2018-ban a felújítások befejeződtek, eszközbeszerzés még folyamatban van
Sellyei járás	Katolikus Karitás	Téseny Kisszentmárton	bérelt helyszín bérelt helyszín

A járások egészét érintő, különböző ágazat- és szakmaközi kapcsolatépítés során többféle hozzáállással, emellett már kiépített, de nem feltétlenül a helyes szakmai protokoll alapján működő kapcsolatrendszerekkel találkoztak a megvalósítók, mely nehézséget okozhat a projektben foglalt célkitűzések megvalósításában. Ennek megoldására a program olyan **szolgáltatói és döntéshozói fórumok** beépítését írta elő, amelyek egyrészt az információcserére épülő hatékony együttgondolkodásra, másrészt a területekre irányuló különböző célú és fedezetű projektek hatásainak a harmonizálására is alkalmasak lehetnek. Ezen elemek, a **Járási Fejlesztési Fórum** és a **Járási Szolgáltatói Kerekasztal** megszervezése 2019. március végéig terjedő időszakban mind az 5 járásban megtörtént, bár a döntéshozói fórumok kialakítása és megszervezése kezdetben némi **akadályba ütközött**, mivel nagyon nehéz volt a járási vezetőket érdekeltté tenni és motiválni a részvételre.

A legjellemzőbb megvalósuló tevékenységek az adott település lakosságára irányuló mentorálási, tanácsadási és ügyintézési elemekre épültek voltak, de a közösségi programok megszervezése is egyre elterjedtebb. Az elmúlt évtizedekre jellemző volt a **közösség összetartó erejének háttérbe szorulása**, melynek visszaépítése a mindennapi életbe a kulcsa annak, hogy a programokban ne kizárólag a karitatív tevékenységek igénybevételét lássák az emberek. Még akkor is, ha az összes járás

tekintetében elmondható, hogy a néphagyományokhoz, nemzeti- és családi ünnepekhez köthető programokba a lakosság minden rétege szívesen bekapcsolódik.

Cigándi járás

A Magyar Református Szeretetszolgálat által vezetett program sikerének nagy lendületet adott, hogy a szakmai vezetői munkakörbe visszaérkezett egy régi munkatárs. Az ő személyisége, határozottsága és egyértelmű útmutatásai hatással voltak arra, hogy a program elmozduljon a holtpontról. A **bodroghalmi Jelenlét Pont** - a semjéni ideiglenes helyszínű működés után -, 2019. év februárjában nyílt meg, amelyet a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött bérleti szerződés alapján a projekt végéig használhatnak a program megvalósítói.

A **közösségi tér** - a helyi vezetőkkel egyeztetve - két olyan napon van nyitva a lakosság számára is, amelyeken az önkormányzat nem fogad ügyfeleket, így a két ügyintézési lehetőség erősíti egymást. A megnyitás óta eltelt 2 hónap alatt 42 lakos kért tanácsot, akik leginkább állás- és képzés ügyben fordultak javaslatért, emellett sokan szociális ellátások igénybevételéhez kértek irányítást. A Jelenlét Ponthoz forduló emberek gyakran igényelnek adományokat, annak ellenére, hogy a projekt megvalósítói kommunikációjuk során hangsúlyozzák, hogy ez nem fő feladata a programnak, így a jövőben a célcsoport számára nyújtott szolgáltatások egyensúlyban tartására kiemelt figyelmet kell szentelni.

A Jelenlét Pont által biztosított szolgáltatások közül népszerű a baba-mama klub, amely egyszerre több generációt is be tud vonni a fejlesztésekbe, emellett a védőnői tanácsadás és a jogszabályok által biztosított, szolgáltatási lehetőségek igénybevételére irányuló tanácsadások is közkedveltek a lakosság körében.

A Cigándi járás másik, **Ricsén** létesítendő Jelenlét Pontjának épület **felújítási munkálatai még nem fejeződtek be**. Az átadás időpontjának előmozdítása érdekében közfoglalkoztatottak is besegítenek az épület udvarán folyó munkálatokba. A Református Szeretetszolgálat saját tulajdonában álló ház jól illeszkedik a szegregátum életébe, elhelyezkedésének, elrendezésének köszönhetően megfelelő bázisa lehet a szervezet munkájának és teljes szolgáltatási spektrumának bemutatására.

A Jelenlét Pontokon 3-3 munkatárs van szerződötve, az új szakmai vezető lendületet adott a tevékenységüknek, hiszen a kialakult koncepció lelkesedést hozott a megvalósítói csapatba. A szakmai programban tervezett elemek közül számos olyan van, amely folyamatosan működik, ezek jellemzően több generációt is elérő, komplex **közösségfejlesztési és szociokulturális hátrány-kompenzáló** programelemek, amelyek képesek javítani a célcsoport életminőségét. Ilyen a meseköz szervezés, a főzőklub, a játszóbuszos játékszervezések, az óriás társasjátékozás, a baba-mama klub, a bábcsoport, a krízisalap igénylésének lehetősége, az intenzív családmegtartó szolgáltatások biztosítása és a rendszeres buszos szolgáltatás.

Roma mediációt a járás több településén is - Dámócon, Zemplénagárdon, Karoson - biztosít a program. Mivel ezeken a településeken az országos átlagot meghaladja a roma lakosság aránya, ez a tevékenység elem számos hasznos és mintaértékű lehetőséget hordoz, a helyi lakosság felzárkózását megalapozza és elősegíti. Az **Intenzív családmegtartó szolgáltatás** Kisrosvágy településen lett

bevezetve, ahol hosszú távon nemcsak a mindennapok megoldásaihoz, de olyan jelentős jogszabály adta lehetőségek igényléséhez is **lehet segítséget kérni**, mint a július 1-től érvénybe lépő **falusi CSOK támogatás**.

A járás egészét érintő **Gyerekesély Projekt** munkatársaival, a program elemeinek **összehangolásához** a megvalósítók szoros együttműködésre léptek Semjén, Lácacséke és Dámóc településeken. Ennek eredményeként a két projekt tevékenységei és a benne dolgozó szakemberek munkája várhatóan egymást erősítő hatásként fog működni.

A kötelezően előírt **Járási Fejlesztési Fórum** és a **Járási Szolgáltatói Kerekasztal** megszervezése kezdetben némi akadályba ütközött a Cigándi járásban, mivel a döntéshozókat és a szakembereket nehéz volt együttműködésre bírni, és így a munkájukat összehangolni. Ennek megoldására irányuló tevékenységek lépésről-lépésre, folyamatosan haladtak. A területen dolgozó civil szervezetek közül a Cigándi Innovációs és Ifjúsági Sportegyesülettel és a Cigándi Sarkantyús Néptánc Egyesülettel jó kapcsolatot sikerült kialakítani, amely szervezetek nyitottak voltak az együttműködésre. Mellettük az óvodák is nyitottak az együttműködésre, így a program az egyik legfiatalabb korcsoportot is el tudja érni, amelyet az eddigi időszak **egyik legnagyobb sikeréneként** élnek meg a megvalósítók.

Gönci járás

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet **Vizsolyban** kialakított Jelenlét Pontja a szervezet saját tulajdonában álló, felújított ingatlanja kiváló elhelyezkedésének és adottságainak köszönhetően ideális helyet biztosít a jól kiválasztott és megszervezett szolgáltatási programelemek számára. Az elmúlt hónapokban a két Jelenlét Pont **látogatottsága elérte az 500 főt**, és ez a szám folyamatosan emelkedik. A községre irányuló több mint 20 pályázati program ellenére a **közösségi térben** végzett, alapvetően egyéni esetkezelésből, információnyújtásból, tanácsadásból és a krízishelyzetek kezeléséből álló tevékenységekre nagyon nagy igény mutatkozik.

Boldogkőújfalu településen 2018. május 1-től működik Jelenlét Pont ideiglenes helyszínén, ahol szintén indokolt volt ezen intézményesített szolgáltatási elem biztosítása. A szervezet a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatást 2019. január 1-től átvette Boldogkőújfalutól, amely szolgáltatás a tervek szerint 2019. augusztus 15-től saját tulajdonú ingatlanban fog működni. Hosszú távú terv, hogy a következő ütemben ezen ingatlan mellett kerül kialakításra a saját tulajdonú Jelenlét Pont. A településen már jelenleg is zajlanak a **közösségi életet fejlesztő programok**, a helyi kollégák megbízhatóan viszik ezeket a feladatokat.

A projekt **megvalósításának komoly nehézsége**, hogy a járáshoz 30 település tartozik, amelyek egyedi beavatkozásokat igényelnek, így jelentősen leterhelik a munkatársakat. A területre jellemző **közlekedési nehézségek** alapvetően **meghatározzák a foglalkoztatás helyzetét és a szolgáltatások igénybevételét** is. Számos településről a járás székhelye, Gönc is nehezen érhető el közösségi közlekedéssel, míg a megye székhelyéül szolgáló, a munkahelyek és a szakszolgáltatások központi településeként működő Miskolc elérése még nehezebb feladatot jelent. A közlekedési lehetőségek fejlesztése ezért alapvető feladat lenne a projekt legfontosabb célja, a mélyszegénységből történő kiszakadás elősegítéséhez.

A járási lakosság elmúlt évtizedekben megfigyelhető egészségügyi állapotában bekövetkezett változása, a munkavállalási aktivitás csökkenése, a továbbtanulás visszaesése és az iskolai lemorzsolódás miatt a projektet megvalósító szakemberek együttesen elkötelezettek egy olyan **esetkezelési módszertan kialakításában**, amely az érintett szereplőknek önálló cselekvést biztosít. Ennek megvalósítására törekedve cselekvési tervet és összefüggésekre épülő tevékenységi elemeket dolgoznak ki, amelynek részei az egyelőre Vizsolyra és Boldogkőújfalura fókuszáló óvodai és iskolai programok, valamint a komplex egészségügyi és képesség fejlesztés is. Ennek megvalósulását nehezíti, hogy az intézmények nagyon komoly szakemberhiánnyal küzdenek.

A járás egészét tekintve a család- és gyermekjóléti szolgáltatások elérhetősége és a szolgáltatás minősége településenként változó.

A **Járási Szolgáltató Kerekasztal és Járási Fejlesztési Fórum kialakítása is megtörtént**. 2018.12.13-án került megvalósításra az első ülés, amelyen 46 fő vett részt. 2019. február 21-én megvalósult a második találkozó, amelyen 20 fő képviseltette magát. A szakemberek és döntéshozók aktivitása meglehetősen eltérő és alacsony szintű. Az elkészített diagnózisokra épülő járási stratégia kidolgozás alatt áll. A teljes véglegesítés, valamint a fórumok és kerekasztalok aktivitásának fokozása érdekében mind a szakemberek, mind a helyi döntéshozók személyes felkeresésre kerülnek.

Sellyei járás

A Katolikus Karitás az egyik legmagasabb településszámmal rendelkező járásban vállalt megvalósító szerepet. 2019. első negyedében a Karitás külső szervezet bevonásával készítette el a térség rendszer-hiányosságait feltérképező és szolgáltatások célzottá tételét segítő **járási diagnózist**.

A **két Jelenlét Pont** településének (Téseny és Kísszentmárton) **kiválasztása nagyon jól sikerült**, emellett a **mobil jelenlét** rendszerének a kialakítása is kiváló ötletnek bizonyult, amelynek keretében további két települést (Majlátpusztá és Csányoszló) érnek el heti rendszerességgel. Mind a két Jelenlét Pont **bérelt ingatlanban** található, amely meghatározza a szervezet lehetőségeit, nem csak az ebből fakadó **bizonytalanság**, a településekkel együttesen zajló **programok** szervezésének **összehangolása** és az ebből fakadó feszültségek miatt, de jelenleg egyik közösségi térben sem valósul meg maradéktalanul a 7 Jelenlét Pont funkció. Mivel a komfortszolgáltatások nem tudnak zavartalanul működni ezeken a helyszíneken, ezért a megvalósító szervezet felismerte, hogy a Jelenlét Pontok működésének stabilizálásához ingatlan vásárlás szükséges, és keresi a lehetőséget saját tulajdonú Jelenlét Pont kialakítására. Mi (a Máltai Szeretetszolgálat munkatársai) is hangsúlyoztuk ennek fontosságát.

A **Tésenyben** található Jelenlét Pont eszközökkel történő felszerelése folyamatos. A járás 5 településén élő családokat **fokozatosan vonják be** az „Öngondoskodó Háztartások – Szép Otthon Programba”, ezen felül más kezdeményezésű programokba is, mint például a DM pelenka programja vagy a hagyományos ünnepekhez kapcsolódóan szervezett rendezvényekbe. A projekt megvalósítói úgy ítélték meg, hogy szükséges az ott dolgozó munkatársaik mentálhigiénés megerősítése is, ezért a kollégák **asszertív kommunikációs tréningen** vettek részt. A Jelenlét Pont **folyamatos szolgáltatásai** elsősorban a **fiatalabb korosztályra** irányulnak, közösség erősítő és személyiségfejlesztő elemekre is épülnek, ilyen programelem például az ifjúsági klub, a filmklub és a főzőklub, továbbá a példakép

program és a családmegtartó szolgáltatások. A családok hatékony elérése érdekében közös kirándulást szerveztek a mohácsi busójárára.

A **Kisszentmártonban** működő Jelenlét Pont a régi IKSZT épületét bérlí, amely a helyi önkormányzattal közös épület, ebből adódóan a folyamatos egyeztetési kényszer nehezíti a programok megszervezését. A programok megvalósulásának további nehezítő elemét jelenti, hogy mind a polgármester, mind a lakosság részéről rendszeresen érkeznek igények a bérelt ingatlan rendezvény céljából történő használatára, amely több esetben veszélyeztette a program megvalósítását. Ezen a helyszínen leginkább a praktikus, a mindennapi élet tevékenységeinek támogatására irányuló tevékenységeket alkalmazzák, gyakoribb a tanácsadás, a segítségnyújtás adminisztratív ügyintézéshez és a hivatalos ügyek intézéséhez. A többi programelem, az iskolai felzárkóztatás elősegítése és a játékos foglalkozások szervezésére irányulóan az **iskolai lemorzsolódások** hosszú távú **megakadályozására fókuszál**. A településen élő családokra összpontosító **családmegtartó szolgáltatások** fejlesztése folyamatos, ehhez a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársaival és a járási gyámhivatallal szoros együttműködésre törekszenek, amelynek olyan megalapozó elemei is vannak, mint a szociális ruhaosztás rászorulóik részére. Az első negyedévben olyan új programelemek kerültek sikeresen bevezetésre, mint például a szociális hajvágás és a sütőklub.

A szervezet az **Utazó Jelenlét** programelem kertében Hirics, Magyarmecske, Besence, Gilvánfa településeken volt jelen 2019. első negyedévében. A Jelenlét Pontok településein kívül Baksán, Kisasszonyfán és Csányoszróban indította el az „Öngondoskodó Háztartások – Szép Otthon” modellprogramot, ami rászoruló családok lakókörülményeinek javítását célozza a családok aktív közreműködésével, rendszeres szociális gondozási folyamat keretében.

A projekt szakmai munkakörei egy kivétellel be lettek töltve, az érdemi munka megkezdődött, amelynek elsődleges fókuszja a gyermekeken van. A programok döntő többsége is a gyermekek számára szerveződik, akiket a családjaikon keresztül értek el. A települések sokasága miatt a családokkal történő kezdeti kapcsolatfelvételt követően a szociális segítő, támogató munka rendszere még csak a Jelenlét és Mobil Jelenlét Pontok településein vált hatékonná. Ugyanakkor a személyes kapcsolatfelvételek egyes esetekben olyan lakhatási problémákra is rávilágítottak, mint például a házakban megjelenő rovarinvázió.

A **Járás Fejlesztési Fórum** és a **Járás Szolgáltatói Kerekasztal** kialakítása 2018 őszén megtörtént, a meghívott járási döntéshozók és szakemberek részéről ezzel kapcsolatban pozitív visszajelzések érkeztek a megvalósító szervezet felé. Az járás oktatási intézményeiben dolgozó óvodai- és iskolai szociális munkásokkal a kapcsolat egyre hatékonyabb, ez nagyon fontos eleme a projekt sikerének, ugyanúgy, mint a területen folyó **Gyerekesély Program** megvalósítóival is a **tevékenységek összehangolása**. Ezzel a projekttel egyre aktívabb az együttműködés, erre a nyári táborok megszervezése és összehangolása adott nagyon jó lehetőséget.

A járás alap- és szakellátási rendszerére nem jellemző a hálózatosodás, amely önmagában is komoly nehézséget okoz, ezt fokozza a **szakemberhiány** és a **magas fluktuáció**, amely a szociális és az oktatási területen is általános. A bizalom már kialakult mind a területen dolgozó szakemberek, mind a célcsoport felől is a projekt megvalósítóinak irányába, amely bizakodásra ad okot, hiszen így minden nehézség ellenére a **projekt legfontosabb célkitűzéseit** meg lehet alapozni és valósítani.

A Katolikus Karitászs kezd **beépülni a járás életébe**, amelyhez nagy segítséget jelentenek a szervezet által kialakított jó kapcsolatok a járás civil és egyházi szervezeteivel, valamint hogy egyik kollégájuk az elmúlt években is a járásban dolgozott egy hasonló projekt munkatársaként.

Baktalórántházai járás

A Baptista Szeretetszolgálat programja - az előkészületi szakasz és a beszerzési problémák leküzdése után -, két Jelenlét Ponton is beindult a járásban. A **Magyon** megvásárolt Jelenlét Pont épületébe 2018 szeptemberében költöztek be a munkatársak, de az ingatlan teljes felújítása csak januárra fejeződött be, ugyanakkor a szolgáltatásokhoz szükséges feltételrendszert, eszközöket, anyagokat saját forrásból, illetve adományokból sikerült fedezniük. **Rohodon** egy szegregált utca legvégén található Jelenlét Ponton is **folyik már a munka**, a gyerekek rendszeresen járnak a számukra szervezett programokra, de a felnőtt korosztály is igénybe veszi a projekt szolgáltatásait, jellemzően a szociális ügyei intézéséhez, a munkahelykereséshez kér segítséget és támogatást. Itt a hagyományos és családi ünnepekhez kötődő közösségi programok a legnépszerűbbek.

A **Ramocsaházán** működő **közösségi házban** beindultak a szociális ügyintézés támogatására irányuló programok, amelyek a felnőtt lakosság körében nagyon népszerűek. Az **egészségügyi ellátáshoz** való **hozzáférés nagyon nehézkes**, amelynek könnyítésére buszos szolgáltatást szerveztek a projekt megvalósítói, amely az egész járásra kiterjed. Négy településen (Petneháza, Nyíribrony, Besenyőd és Ramocsaháza) a **családi mentorálás** tevékenységét vezették be, melynek keretében életvezetési és gyermeknevelési tanácsadason vehetnek részt az érintettek.

A járásban működő **iskolákkal** is **megtörtént a kapcsolatfelvétel**, a legtöbbjük nagyon szívesen fogadta a program által nyújtott segítséget, de vannak elzárkózó intézményvezetők is, amely nehezíti a program céljainak kiterjesztését és megvalósítását. Az iskolai lemorzsolódás elleni hatékony fellépésre lenne szükség több közoktatási intézményben, és vannak olyan intézmények is (pl. a baktalórántházai Vay Ádám Szakgimnázium), amelyek jelezték, hogy igényt tartanának erre.

Az **oktatási intézmények** komoly **szakemberhiánnyal** küzdenek, mely problémát egyre nehezebb kezelni. A térségben dolgozó **polgármesterek általában együttműködőek**, bár jellemző, hogy az általuk irányított településről jobb képet festenek le, mint a valóság. A járásban minden **szociális és egészségügyi** ellátás területén működő intézménnyel megtörtént a kapcsolatfelvétel. A szakemberhiány ezekre a területekre is jellemző, ezt nehezíti, hogy a foglalkoztatottak túlterheltek, más járásból pedig nem szívesen alkalmazzák az oda jelentkezőket. A lakosság egészségi állapota nagyon rossz, a járóbeteg ellátásban részesülők száma egyre növekszik.

A járásban működő **Gyerekesély Program** szakmai vezetőjével nagyon **jó a stáb kapcsolata**, amely **segíti a programok és tevékenységek összehangolását**, a célok megvalósítását. A járásban dolgozó **szakemberek elfogadták a program jelenlétét**, és élnek is annak kedvező lehetőségeivel. A közösség összetartó ereje viszont csökkent, nehéz a lakosságot motiválni.

Kunhegyesi járás

A járásban Tiszabón és Tiszagyendán működő Jelenlét Pontok felújítása befejeződött, az eszközbeszerzés várhatóan májusra lezárul, a helyszíneken a szociális munka, a szakmai jelenlét és a **családok gondozása folyamatos**. Mindkét Jelenlét Pont működése megfelelő, a program megvalósítói arra is ügyeltek, hogy a lakosság igényeinek megfelelő, speciális fókuszokat megtalálják.

A **tiszagyendai helyszínen** 3 fő közösségi munkatárs és egy asszisztens heti, kétheti rendszerességgel biztosítja a különböző típusú szolgáltatásokat. Fontosak a szülői szerep megerősítésére irányuló baba-mama klubok, a drogprevenciós, egészségmegőrző és a tanulást segítő tevékenységek. Emellett rendszeresek az adományosztások és az ünnepekhez köthető rendezvények, melyek számára helyet biztosítanak a házban. A tiszagyendaiak igényei szerint elsősorban a közösségi tevékenységek és programok működnek, és olyan speciális szükségletekre fókuszálnak, mint a **betegszállítás megszervezése**, az **utazási lehetőségek** biztosítása. A program központi elemei között a gyermekek továbbtanulási esélyeinek a megteremtése, a középiskolai mentor program megszervezése és a tanodai szolgáltatások biztosítása áll.

A **tiszabói helyszínre** diplomás szakember nem jelentkezett, ennek ellenére a munka a tiszagyendaihoz hasonló tematikájú programokkal folyik, azonban a célcsoport itt sokkal kedvezőtlenebb helyzetben van. A Jelenlét Pont mindennapjai az itt élők életéről szólnak, kapcsolódva a közvetlen közelben elérhető egyéb szolgáltatások programjaihoz, ugyanakkor megtartva a saját identitást a szociális munkán alapuló tevékenységek alkalmazásával.

A településeken dolgozó **mentorok** a **szakemberekkel** és a **családokkal** is **napi kapcsolatban** állnak, amely nagyon **komoly segítséget** jelent a projekt céljainak megvalósításához. Nagyon szoros a kapcsolat a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Tiszaburán** dolgozó **szakembereivel**, és a járási **Gyerekesély Projekt megvalósítóival**, amelynek újragondolásába is bekapcsolódtak a program megvalósítói. A sikerek elérésében a **hálózatosodás elősegítése** és működtetése **kulcsszereppel** bír, ezért alapvető cél ennek támogatása. A helyi oktatási intézményekkel, a **szociális és egészségügyi szolgáltatókkal** a **kapcsolat felvétele** és fenntartása **folyamatos**, amely kiterjed az azonos szolgáltatást nyújtó intézmények működésére és a több pályázati forrás felhasználásának összehangolására is. A járásban megvalósuló program szinte **teljes stábbal**, az eredeti célok elérésére való törekvéssel működik, amihez minden esetben az egyes aktuális diagnózisok megállapításait veszik alapul a megvalósítók.

Függelék

